A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2024. október 4.*

„Előzetes döntéshozatal – Mezőgazdaság – Ökológiai termelés és az ökológiai termékek címkézése – (EU) 2018/848 rendelet – Bizonyos termékek és anyagok ökológiai termelésben való használata és e termékek és anyagok jegyzéke – Eltérés – (EU) 2021/1165 végrehajtási rendelet – II. melléklet – Az »iparszerű gazdálkodás« és a »földterület nélküli állattartás« fogalma – Fogyasztói bizalom – Állatjóllét – A környezet és az éghajlat tiszteletben tartása – Kritériumok”

A C-228/23. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Conseil d’État (államtanács, Franciaország) a Bírósághoz 2023. április 12-én érkezett, 2023. április 12-i határozatával terjesztett elő

az **Association AFAÏA**

és

az **Institut national de l’origine et de la qualité (INAO)**

között,

a **Ministre de l’Agriculture et de l’Alimentation**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Arabadjiev tanácselnök (előadó), T. von Danwitz, P. G. Xuereb, A. Kumin és I. Ziemele bírák,

főtanácsnok: M. Campos Sánchez-Bordona,

hivatalvezető: R. Şereş tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2024. február 21-i tárgyalásra,

* Az eljárás nyelve: francia.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– az AFAÏA egyesület képviseletében B. Le Bret és R. Rard avocats és A. Tricaud szakértő,

– a francia kormány képviseletében G. Bain, J.-L. Carré, B. Fodda és M. de Lisi, meghatalmazotti minőségben,

– a finn kormány képviseletében M. Pere, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében A. Dawes és B. Hofstötter, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2024. április 25-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek jelöléséről, valamint a 834/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2018. május 30-i 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2018. L 150., 1. o.; helyesbítések: HL 2018. L 260., 25. o.; HL 2018. L 270.; 37. o.; HL 2019. L 305., 59. o.; HL 2021. L 7., 53. o.; HL 2021. L 204., 47. o.) (a továbbiakban: 2018/848 rendelet) végrehajtása céljából elfogadott, a bizonyos termékek és anyagok ökológiai termelésben való használatának engedélyezéséről és ezek jegyzékének összeállításáról szóló, 2021. július 15-i (EU) 2021/1165 bizottsági végrehajtási rendelet (HL 2021. L 253., 13. o.) (a továbbiakban: 2021/1164 végrehajtási rendelet) II. mellékletének az értelmezésére irányul.

2 E kérelmet az AFAÏA egyesület, egy francia szakmai szervezet, amelynek célja a szervestrágya-termelők kollektív érdekeinek védelme és egy francia közigazgatási szervezet, az Institut national de l’origine et de la qualité (országos eredet- és minőségvizsgáló intézet, Franciaország; a továbbiakban: INAO) között az „iparszerű gazdálkodás” fogalmának, az INAO által az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek címkézéséről és a 2092/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2007. június 28-i 834/2007 tanácsi rendelet (HL 2007. L 189., 1. o.) és az ökológiai termelés, a címkézés és az ellenőrzés tekintetében az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek címkézéséről szóló 834/2007/EK rendelet részletes végrehajtási szabályainak megállapításáról szóló, 2008. szeptember 5-i 889/2008 bizottsági rendelet (HL 2008. L 250., 1. o.) végrehajtására vonatkozó útmutatójában (a továbbiakban: útmutató) elfogadott meghatározása tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

A KHV-irányelv

3 A 2014. április 16-i 2014/52/EU európai parlamenti és tanács irányelvvel (HL 2014. L 124., 1. o.) módosított, az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 2011. december 13-i 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2012. L 26., 1. o.) (a továbbiakban: KHV-irányelv) 2. cikkének (1) bekezdése előírja:

„A tagállamok meghoznak minden olyan intézkedést, amely ahhoz szükséges, hogy az engedély megadása előtt többek között a jellegüknél, méretüknél vagy elhelyezkedésüknél fogva a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló projektek engedélyezése kötelező legyen, és esetükben hatásvizsgálatot végezzenek. Ezeket a projekteket a 4. cikk határozza meg.”

4 Ezen irányelv 4. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„A 2. cikk (4) bekezdésére is figyelemmel az I. mellékletben felsorolt projekteket vizsgálatnak vetik alá, az 5–10. cikkel összhangban.”

5 Az említett irányelv I. mellékletének 17. pontja szerint:

„baromfi és sertés intenzív tenyésztését végző telepek több mint:

a) 85000 hellyel brojlercsirkék, 60000 hellyel tojók számára;

b) 3000 hellyel (30 kg feletti) sertések számára; vagy

c) 900 hellyel kocák számára.”

A 2018/848 rendelet

6 A 2018/848 rendelet (1), (2), (4), (6), (15), (40), (43), (44), (63) és (123) preambulumbekezdése a következőket mondja ki:

„(1) Az ökológiai termelés a gazdaságirányítást és az élelmiszer-termelést is magában foglaló összetett rendszer, amely ötvözi a legjobb környezetvédelmi és éghajlatvédelmi gyakorlatokat, a magas szintű biológiai sokféleség biztosítását, a természeti erőforrások megőrzését és a magas szintű állatjólléti normák és az olyan magas szintű termelési szabályok alkalmazását, amelyek megfelelnek a természetes anyagok és eljárások használatával előállított termékek iránti növekvő fogyasztói keresletnek. Az ökológiai termelésnek így kettős társadalmi szerepe van: egyrészt ellátja a fogyasztók ökológiai termékek iránti igénye által megteremtett speciális piacot, másrészt olyan közjavakat termel, amelyek hozzájárulnak a környezet védelméhez és az állatok jóllétéhez, valamint a vidékfejlesztéshez.

(2) Az ökológiai termékek előállítása során a magas szintű egészségügyi, környezetvédelmi és állatjólléti normák betartása szervesen hozzájárul az ökológiai termékek kiváló minőségéhez. A mezőgazdasági termékekre vonatkozó minőségpolitikáról szóló, 2009. május 28-i [európai] bizottsági közlemény is kiemelte, hogy az ökológiai termelés a

mezőgazdasági termékekre vonatkozó [európai] uniós minőségrendszerek közé tartozik, az [a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről szóló, 2012. november 21-i] 1151/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek [(HL 2012. L 343., 1. o.; helyesbítés: HL 2013. L 55., 27. o.)], megfelelően a földrajzi jelzésekkel és a hagyományos különleges termékekkel, illetve a [az Unió legkülső régiói részére egyedi mezőgazdasági intézkedések megállapításáról és a 247/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. március 13-i] 228/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek [(HL 2013. L 78., 23. o.)] megfelelően a legkülső uniós régiók termékeivel egyetemben. Az ökológiai termelés ebben az értelemben a közös agrárpolitika (KAP) ugyanazon céljait szolgálja, mint a mezőgazdasági termékekre vonatkozó többi uniós minőségrendszer.

[…]

(4) Az ökológiai termelés mindemellett egy olyan rendszer, amely a környezetvédelemi követelményeknek a KAP-ba való beépüléséhez is hozzájárul, és ezáltal előmozdítja a mezőgazdasági termelés fenntarthatóságát. […]

[…]

(6) Az ökológiai termelésre vonatkozó uniós szakpolitika célkitűzéseinek fényében az említett szakpolitika végrehajtását szolgáló jogi keretnek a tisztességes verseny és az ökológiai termékek belső piaca megfelelő működésének elősegítésére, az ökológiaiként jelölt termékekbe vetett fogyasztói bizalom fenntartására és igazolására, valamint olyan feltételek biztosítására kell törekednie, amelyek mellett a szakpolitika a termelési és piaci fejleményekkel összhangban tud fejlődni.

[…]

(15) A kutatások azt bizonyítják, hogy az ökológiai élelmiszerek piacán alapvetően fontos a fogyasztói bizalom. A nem kellően megbízható szabályok hosszú távon alááshatják a közbizalmat és a piac összeomlásához vezethetnek. Az uniós ökológiai termelés fenntartható fejlődéséhez ezért uniós szinten összehangolt, következetes termelési szabályokra van szükség, amelyeknek meg kell felelniük a gazdasági szereplők és a fogyasztók azon elvárásainak, amelyek az ökológiai termékek minőségével és az e rendeletben megállapított elveknek és szabályoknak való megfelelésével kapcsolatosak.

[…]

(40) mivel az állattartás természetszerűleg mezőgazdasági földterületek kezelésével jár, melynek során a keletkező szerves trágyát haszonnövények táplálására használják fel, a földterület nélküli állattartást – a méhészet kivételével – be kell tiltani. […]

[…]

(43) Az állategészségügyi intézkedéseknek elsősorban a betegségek megelőzését célzó intézkedéseket kell magukban foglalniuk. Emellett speciális tisztítási és fertőtlenítési intézkedéseket is alkalmazni kell. A kémiai úton előállított allopátiás gyógyászati készítmények – az antibiotikumokat is ideértve – megelőző használatát nem szabad

lehetővé tenni az ökológiai termelésben. Mindazonáltal helyénvaló, hogy azonnali beavatkozást igénylő betegség vagy sérülés esetén legfeljebb az állat jóllétének helyreállításához szükséges ideig használni lehessen az említett készítményeket. […]

(44) Az ökológiai állatok tartási körülményeinek és gyakorlatainak meg kell felelniük az állatok viselkedési igényeinek és biztosítaniuk kell az állatok jóllétének magas szintjét, és bizonyos szempontokból meg kell haladniuk az általános uniós mezőgazdasági állatjólléti normákat. A legtöbb esetben folyamatos hozzáférést kell biztosítani az állatok számára a mozgásukat lehetővé tévő szabadtéri területhez. Az állatok teljes élete során el kell kerülni, illetve a minimumra kell korlátozni az állatok szenvedését, fájdalmát, illetve szorongását. Az állatok kikötése és megcsonkítása, például a juhok farokkurtítása, az élet első három napján belül végzett csőrkurtítás, valamint a szarvkezdemények eltávolítása csak bizonyos feltételek mellett lehetséges, és csak akkor, ha azt az illetékes hatóságok megengedik.

[…]

(63) Az ökológiai termelésben minimálisra kell csökkenteni bizonyos termékek vagy anyagok – úgymint a növényvédő szerként felhasználandó, az [a növényvédő szerek forgalomba hozataláról, valamint a 79/117/EGK és a 91/414/EGK tanácsi irányelvek hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. október 21-i] 1107/2009/EK rendelet [(HL 2009. L 309., 1. o.)] hatálya alá tartozó hatóanyagok, a trágyák, a talajjavító szerek, a talajtápok, az állati takarmányok különféle eredetű, nem ökológiai összetevői, a takarmány-adalékanyagok, a technológiai segédanyagok, valamint a tisztító- és fertőtlenítőszerek – felhasználását, és annak meg kell felelnie az e rendeletben megállapított egyedi követelményeknek. […]

[…]

(123) […] e rendelet céljai […] a tisztességes verseny, az ökológiai termékek belső piacának megfelelő működése, valamint az ökológiai termékekbe és az Európai Unió ökológiai termelés jelölésére szolgáló logójába vetett fogyasztói bizalom megőrzése, […]”

7 A 2018/848 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy „ökológiai termelés”: az e rendeletnek megfelelő termelési módszerek használata az előállítás, az elkészítés és a forgalmazás valamennyi szakaszában, […]”.

8 E rendelet 4. cikke az ökológiai termelés általános céljai között említi:

„a) hozzájárulás a környezet és az éghajlat védelméhez;

b) a talaj hosszú távú termőképességének fenntartása;

c) hozzájárulás a magas szintű biológiai sokféleséghez;

d) jelentős hozzájárulás a méreganyagoktól mentes környezeti állapot eléréséhez;

e) hozzájárulás a magas szintű állatjólléti normákhoz és különösen az állatok fajspecifikus viselkedési igényeinek kielégítéséhez;

[…]”

9 Az említett rendelet „Általános elvek” című 5. cikke értelmében:

„Az ökológiai termelés fenntartható gazdálkodási rendszer, amely a következő általános elveken alapul:

a) a természetes rendszerek és ciklusok tiszteletben tartása, a talaj, a víz és a levegő állapotának, a növények és az állatok egészségének, továbbá az ezek közötti egyensúlynak a megőrzése és javítása;

[…]

d) az olyan kiváló minőségű élelmiszerek és egyéb mezőgazdasági és akvakultúra-termékek széles skálájának előállítása, amelyek eleget tesznek a fogyasztók olyan termékek iránti igényének, amelyek előállítása a környezetre, az emberi egészségre, a növények egészségére, illetve az állatok egészségére és jóllétére nézve nem ártalmas eljárások alkalmazásával történik;

e) az ökológiai termelés integritásának biztosítása az élelmiszerek és takarmányok előállításának, elkészítésének és forgalmazásának valamennyi szakaszában;

[…]

g) a külső erőforrások (input) felhasználásának korlátozása; amennyiben külső erőforrásokra van szükség, vagy nem állnak rendelkezésre az f) pontban említett megfelelő irányítási gyakorlatok és módszerek, a külső erőforrásokat az alábbiakra kell korlátozni:
   i. ökológiai termelésből származó források;
   ii. természetes anyagok vagy természetes anyagokból nyert anyagok;

      […]

[…]

j) az állatok magas szintű jóllétének biztosítása a fajspecifikus igények figyelembevételével.”

10 Ugyanezen rendelet 6. cikke a következőket írja elő:

„A mezőgazdasági tevékenységek és az akvakultúra esetében az ökológiai termelés különösen a következő konkrét elveken alapul:

a) a talaj élővilágának, valamint a talaj természetes termékenységének […] fenntartása és javítása, a talajtömörödés, a talajerózió és a talajban lévő szervesanyag-tartalom csökkenésének megelőzése és az ezek elleni küzdelem, továbbá a növényeknek elsősorban a talaj ökoszisztémáján keresztül történő táplálása;

b) a nem megújuló erőforrások és a külső erőforrások használatának minimálisra korlátozása;

[…]

k) termőhelyhez alkalmazkodó és termőföldhöz kapcsolódó állattartás folytatása;

l) az immunrendszert erősítő és a betegségekkel szembeni természetes ellenálló képességet fokozó állattartási gyakorlatok alkalmazása, ideértve a rendszeres járatást, valamint a szabad térhez és a legelőhöz jutást is;

[…]”

11 A 2018/848 rendelet 9. cikke (3) bekezdésének első albekezdése előírja:

„A 24. és a 25. cikkben és a II. mellékletben említett célokra és felhasználásokra ökológiai termelésben csak az említett rendelkezések értelmében engedélyezett termékek és anyagok használhatók fel, feltéve, hogy felhasználásukat az uniós jog vonatkozó rendelkezéseinek és adott esetben az uniós jogon alapuló nemzeti rendelkezéseknek megfelelően a nem ökológiai termelésben is engedélyezték.”

12 E rendelet 12. cikkének (1) bekezdése szerint:

„A növényeket termesztő vagy növényi termékeket előállító gazdasági szereplőknek eleget kell tenniük különösen a II. melléklet I. részében meghatározott részletes szabályoknak.”

13 Az említett rendelet „Termékek és anyagok ökológiai termelésben való felhasználásának engedélyezése” című 24. cikke előírja:

„(1) A Bizottság az ökológiai termelésben az alábbi célokra engedélyezheti bizonyos termékek és anyagok felhasználását, és minden ilyen engedélyezett terméket és anyagot korlátozó jegyzékekbe vesz fel:

[…]

b) trágyák, talajjavító és tápanyag-utánpótló szerek;

[…]”

14 Ugyanezen rendelet II. melléklete tartalmazza a „Növénytermesztési szabályok” című I. részt, amely előírja:

„[…]

1.9.2. A talaj termőképességét és biológiai aktivitását az alábbiak szerint kell fenntartani és növelni:

[…]

c) minden esetben az állati szerves trágya vagy az ökológiai – mindkét esetben lehetőség szerint komposztált – szerves anyag alkalmazásával.

[…]

1.9.3. Ha a növények tápanyagigényét az 1.9.1. és az 1.9.2. pontban meghatározott intézkedések révén nem lehet kielégíteni, kizárólag a 24. cikk alapján az ökológiai termelésben való felhasználásra engedélyezett trágya és talajjavító szerek használhatók, és csakis a szükséges mértékben. A gazdasági szereplőknek nyilvántartást kell vezetniük az említett termékek felhasználásáról. […]”

A 2021/1165 végrehajtási rendelet

15 A 2021/1165 végrehajtási rendelet 2. cikke a következőképpen szól:

„A [2018/848] rendelet 24. cikke (1) bekezdésének b) pontja alkalmazásában az ökológiai termelésben trágyaként, talajjavítóként és tápanyag-utánpótlásként a növények táplálására […] kizárólag az e rendelet II. mellékletében felsorolt termékek és anyagok használhatók, amennyiben megfelelnek az uniós jog vonatkozó rendelkezéseinek. […]”

16 E végrehajtási rendelet II. melléklete előírja:

„Az e mellékletben felsorolt trágyák, talajjavító és tápanyag-utánpótló szerek […] használhatók az ökológiai termelésben, amennyiben megfelelnek az alábbiaknak:

– a termésnövelő anyagokra vonatkozó uniós és nemzeti jogszabályok, különösen a [műtrágyákról szóló, 2003. október 13-i] 2003/2003/EK [európai parlamenti és tanácsi] rendelet [(HL 2003. L 304, 1. o.), és az [uniós termésnövelő anyagok forgalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról, az 1069/2009/EK és az 1107/2009/EK rendelet módosításáról, valamint a 2003/2003/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2019. június 5-i] (EU) 2019/1009 [európai parlamenti és tanácsi] rendelet [(HL 2019. L 170., 1. o.)] adott esetben; valamint

– az állati melléktermékekre vonatkozó uniós jogszabályok, különösen az [a nem emberi fogyasztásra szánt állati melléktermékekre és a belőlük származó termékekre vonatkozó egészségügyi szabályok megállapításáról és az 1774/2002/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. október 21-i] 1069/2009/EK [európai parlamenti és tanácsi] rendelet [(HL 2009. L 300., 1. o.).] és a [nem emberi fogyasztásra szánt állati melléktermékekre és a belőlük származó termékekre vonatkozó egészségügyi szabályok megállapításáról szóló 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról, valamint a 97/78/EK tanácsi irányelvnek az egyes minták és tételek határon történő állategészségügyi ellenőrzése alóli, az irányelv szerinti mentesítése tekintetében történő végrehajtásáról szóló, 2011. február 25-i] 142/2011/EU [bizottsági] rendelet [(HL 2011. L 54., 1. o.)] főleg annak V. és XI. melléklete.

A [2018/848] rendelet II. melléklete I. részének 1.9.6. pontjával összhangban mikroorganizmus-készítmények felhasználhatók a talaj általános állapotának vagy a talaj, illetve a növények tápanyagellátásának javítása céljából.

Azonban kizárólag a vonatkozó uniós és nemzeti jogszabályokban foglalt előírásoknak és felhasználási korlátozásoknak megfelelően használhatók. Az ökológiai termelésben történő használatra vonatkozó szigorúbb felhasználási feltételeket az alábbi táblázatok jobb oldali oszlopa tartalmazza.

Név Összetett termékek, illetve kizárólag az alábbiakban felsorolt anyagokat tartalmazó termékek	Leírás, egyedi feltételek és korlátozások
Istállótrágya	állati ürülék és növényi anyagok (alomanyag és takarmány-alapanyagok) keverékéből álló termék iparszerű gazdálkodásból nem származhat
Szárított istállótrágya, szárított baromfitrágya	iparszerű gazdálkodásból nem származhat
Komposztált állati ürülék, ideértve a baromfitrágyát és a komposztált istállótrágyát is	iparszerű gazdálkodásból nem származhat
Folyékony állati ürülék	ellenőrzött erjesztés és/vagy megfelelő hígítás után használható iparszerű gazdálkodásból nem származhat

[…]”

Az alapügy tényállása és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

17 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy az INAO 2020 januárjában módosította útmutatóját. Ez alkalommal a 889/2008 rendelet I. mellékletében és ezentúl a 2021/1165 végrehajtási rendelet II. mellékletében szereplő az „iparszerű gazdálkodásból származó” állati eredetű trágyák és talajjavító szerek ökológiai földeken történő felhasználására vonatkozó tilalmat úgy értelmezte, hogy az kizárja „a [2011/92 irányelv] I. mellékletében meghatározott küszöbértékeket meghaladó számban rúd- vagy rácspadozatú rendszerben tartott állatból származó” illetve az ugyanezen küszöbértékeket „meghaladó számban ketrecben tartott állatból származó” trágyák használatát.

18 A Conseil d’État (államtanács, Franciaország), amely a kérdést előterjesztő bíróság, előtt az AFAÏA egyesület a 2020. február 4-i határozat megsemmisítését kéri, amely határozattal az INAO elutasította az útmutató azon részének módosítására irányuló kérelmét, amelyben az meghatározza az iparszerű gazdálkodás általa használt fogalmát, továbbá kéri az INAO arra kötelezését, hogy e bíróság határozatának közlésétől számított egy hónapon belül ennek megfelelően módosítsa ezen útmutatót, valamint a szóban forgó módosítás nyilvánosságra hozatala iránt olyan intézkedéseket fogadjon el, amelyek alkalmasak annak bemutatására, hogy e fogalom útmutatóban foglalt értelmezése nem hatályos a továbbiakban.

19 Az INAO azt állítja, hogy az útmutatóban levonta a 2018/848 rendelet által hatályon kívül helyezett 834/2007 és 889/2008 rendelet francia nyelvű változatában szereplő terminológia uniós jogalkotó általi megváltozásának következményeit, amennyiben a jogalkotó az „iparszerű gazdálkodás” fogalmát a 834/2007 és a 889/2008 rendeleteket megelőző rendeletben szereplő „földterület nélküli állattartás” fogalmával helyettesítette. A francia hatóságok az „iparszerű gazdálkodás” fogalmát úgy értelmezve, hogy az az állatok tartási körülményeire utal, mind a mozgásuk szabadsága és a kültéri területekhez való hozzáférés, mind az állománysűrűség tekintetében, és e fogalom általános értelmezését követve, amely a folyamatok gépesítésére és a

termelés tömeges jellegére utal, ki akarták zárni azokat a gazdaságokat, amelyeknek a mérete és a tartási körülményei nem egyeztethetők össze a 2018/848 rendelet célkitűzéseivel, így az állatok jóllétével és a fogyasztóknak az ökológiai termelési láncba vetett bizalmával.

20 A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a 2018/848 rendelet és a 2021/1165 végrehajtási rendelet vonatkozó rendelkezéseiből az következik, hogy az ökológiai növénytermesztés esetében a talaj trágyázására használt állati trágyának elvileg magának is ökológiai termelésből kell származnia, de amennyiben ez nem teszi lehetővé a növények táplálkozási igényeinek kielégítését, akkor – és kizárólag a szükséges mértékben – megengedett az e végrehajtási rendelet II. mellékletében meghatározott, az ökológiai gazdálkodásban engedélyezett műtrágyák és talajjavító szerek használata.

21 Ezekből a rendelkezésekből az is következik, hogy az ökológiai állattartás esetében tilos a földterület nélküli állattartás, az állattartáshoz nem használhatók ketrecek, bokszok és sima borítású padozatok egyetlen állatfaj vonatkozásában sem, az állattartásra szolgáló épületet pedig szarvasmarha-, juh- és sertésfélék esetében el kell látni megfelelő méretű, kényelmes, tiszta és száraz fekvő-/pihenőhellyel, amely tömör szerkezetű, nem rúd- vagy rácspadozatú, és a tojótyúkok esetén, megfelelő nagyságú részt kell alkalmassá tenni a madárürülék összegyűjtésére. E tényezők nem elegendőek azonban annak meghatározásához, hogy a 2021/1165 végrehajtási rendelet II. mellékletében használt „iparszerű gazdálkodás” fogalma azonosítható-e a „földterület nélküli állattartás” fogalmával, és hogy nemleges válasz esetén bizonyos egyedszám felett az szükségszerűen magában foglalja-e a teljes egészében rácsokból vagy rudakból, illetve ketrecekből álló rendszerek használatát.

22 A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a 2021/1165 végrehajtási rendelet francia nyelvű változatában használt „iparszerű gazdálkodás” fogalmát sem ez utóbbi, sem a 2018/848 rendelet, sem pedig az e fogalmat használó korábbi rendeletek nem határozzák meg. Bár az említett fogalom e végrehajtási rendelet legtöbb nyelvi változatában szerepel, bizonyos nyelvi változatok a „földterület nélküli állattartás” fogalmát tartalmazzák, amelyet szintén nem határoz meg e rendelet vagy az említett végrehajtási rendelet.

23 E bíróság pontosítja továbbá, hogy a Bizottság által 2021 májusában az „iparszerű gazdálkodás” fogalmának meghatározására összehívott szakértői csoport feljegyzéséből kitűnik, hogy pontos meghatározás hiányában e fogalom alkalmazásának számos valószínűsítő körülményen kell alapulnia.

24 A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja továbbá, hogy a 2021/1165 végrehajtási rendelet különböző nyelvi változatai közötti fent hivatkozott eltérések már a 889/2008 rendelet nyelvi változatai között is fennálltak, és az „iparszerű gazdálkodás” fogalmát az egyes tagállamok eltérően értelmezik.

25 E körülmények között a Conseil d’État (államtanács) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni a [2018/848] rendelet alkalmazása céljából elfogadott [2021/1165 végrehajtási] rendelet II. mellékletét, hogy az abban foglalt iparszerű gazdálkodás fogalma egyenértékű a földterület nélküli állattartás fogalmával?

2) Ha az iparszerű gazdálkodás fogalma különbözik a földterület nélküli állattartás fogalmától, milyen kritériumokat kell figyelembe venni annak meghatározása során, hogy az állattartás a [2021/1165 végrehajtási] rendelet II. melléklete értelmében iparszerűnek minősül-e?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

26 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2021/1165 végrehajtási rendelet II. mellékletének harmadik bekezdését úgy kell-e értelmezni a talaj általános állapotának vagy a talaj, illetve a növények tápanyagellátásának javítása céljából használható mikroorganizmus-készítmények felhasználását illetően, hogy az e melléklet táblázatában szerelő „iparszerű gazdálkodásból nem származhat” kifejezés megfelel a kizárólag a „földterület nélküli” állattartásból származó készítmények tilalmával.

27 Előzetesen meg kell állapítani, hogy a végrehajtási rendelet a 2018/848 rendelet alapján fogadták el, amelynek 12. cikke előírja, hogy a növényeket termesztő vagy növényi termékeket előállító gazdasági szereplőknek eleget kell tenniük különösen az e rendelet II. mellékletének I. részében meghatározott részletes szabályoknak.

28 Ezen I. rész 1.9.1. pontja a talajerő-gazdálkodás és a tápanyag-utánpótlás tekintetében előírja, hogy az ökológiai növénytermesztés során olyan földművelési és növénytermesztési módszereket kell használni, amelyek fenntartják vagy növelik a talaj szervesanyag-tartalmát, fokozzák a talajstabilitást és a talaj biológiai sokféleségét, valamint megelőzik a talajtömörödést és a talajeróziót. Az említett I. rész 1.9.2. pontjának c) alpontja szerint a talaj termőképességét és biológiai aktivitását főszabály szerint az állati szerves trágya vagy az ökológiai – mindkét esetben lehetőség szerint komposztált – szerves anyag alkalmazásával tartják fenn és növelik.

29 Így, amint az az ugyanezen I. rész 1.9.3. pontjából kitűnik, ha a növények tápanyagigényét az ezen 1.9.1. és 1.9.2. pontban meghatározott intézkedések révén nem lehet kielégíteni, kizárólag a 2018/848 rendelet 24. cikke alapján az ökológiai termelésben való felhasználásra engedélyezett trágya és talajjavító szerek használhatók, és csakis a szükséges mértékben.

30 E rendelet 24. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján a Bizottság engedélyezheti bizonyos termékek és anyagok ökológiai termelésben történő felhasználását, és ezt követően ezen engedélyezett terméket és anyagot korlátozó jegyzékekbe vesz fel trágyaként, talajjavítóként és tápanyag-utánpótló szerekként.

31 E trágyák, talajjavítók és tápanyag-utánpótló szerek a 2021/1165 végrehajtási rendelet II. mellékletének tárgyát képezik, amely a második bekezdésében előírja, hogy a 2018/848 rendelet II. melléklete I. részének 1.9.6. pontjával összhangban mikroorganizmus-készítmények felhasználhatók a talaj általános állapotának vagy a talaj, illetve a növények tápanyagellátásának javítása céljából.

32 E melléklet harmadik bekezdése szerint e készítmények kizárólag a vonatkozó uniós és nemzeti jogszabályokban foglalt előírásoknak és felhasználási korlátozásoknak megfelelően használhatók. Az ökológiai termelésben történő használatra vonatkozó szigorúbb felhasználási feltételeket az e bekezdésben szereplő táblázat jobb oldali oszlopa tartalmazza.

33 E táblázat pontosítja, hogy az ökológiai termelésben a következő termékek „iparszerű gazdálkodásból nem származhat[nak]”: istállótrágya; szárított istállótrágya és szárított baromfitrágya; komposztált állati ürülék, ideértve a baromfitrágyát és a komposztált istállótrágyát is; valamint folyékony állati ürülék.

34 Így a 2018/848 rendelet és a 2021/1165 végrehajtási rendelet fent hivatkozott rendelkezéseinek együttes olvasatából következik, hogy az ökológiai termelésben növényeket termesztő vagy növényi termékeket előállító gazdasági szereplők eltérő módon, és csakis a szükséges mértékben használhatnak nem ökológiai termelésből származó, a Bizottság által engedélyezett egyes – többek között a jelen ítélet előző pontjában említett – termékeket és anyagokat, feltéve hogy azok nem származnak „iparszerű gazdálkodásból”.

35 A kérdést előterjesztő bíróság kétségeit többek között az magyarázza, hogy mind az „iparszerű gazdálkodás” kifejezés, mind a „földterület nélküli állattartás” kifejezés megtalálható a 2018/848 rendelet és a 2021/1165 végrehajtási rendelet különböző nyelvi változataiban, és azokat a megelőző rendeletekben alternatív vagy egymást követő módon használták.

36 Meg kell állapítani, hogy a 2021/1165 végrehajtási rendelet francia nyelvi változatában, annak II. melléklete egyetlen és ugyanazon, az „iparszerű gazdálkodásból nem származhat” kifejezést használja. E melléklet nyelvi változatainak többsége, mint például a német, az észt, a görög, az angol, az olasz vagy a román változat szintén egyetlen és ugyanazon kifejezést (azaz „Erzeugnis darf nicht aus industrieller Tierhaltung stammen”, „tööstuslikust tootmisest pärit toote kasutamine on keelatud”, „η προέλευση από εντατικοποιημένη εκτροφή απαγορεύεται”, „factory farming origin forbidden”, „proibiti se proveniente da allevamenti industriali” és „provenienţa din ferme industriale este interzisă”) használ, amelynek értelme megfelel a francia nyelvi változatban használt kifejezésnek vagy az „intenzív állattartáshoz”, illetve a bolgár, a spanyol vagy a cseh változatban (azaz „забранен е произходът от интензивни животновъдни стопанства”, „Prohibida la procedencia de ganaderías intensivas”és „Nesmí pocházet z velkochovu”) a „nagyüzemi állattartáshoz” közeli kifejezéseket alkalmaznak.

37 E melléklet három nyelvi változata, azaz a dán, a holland és a portugál változat a „földterülettel nem rendelkező állattartás” vagy a „földterület nélküli állattartás” eltérő fogalmait használja (azaz „ikke fra jordløst husdyrbrug”, „Het product mag niet afkomstig zijn van niet-grondgebonden veehouderij” és „Proibidos os produtos provenientes das explorações pecuárias »sem terra«”).

38 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy valamely uniós jogi aktus valamennyi nyelvi változatának azonos értéket kell tulajdonítani, az e változatok közötti eltérés esetén az érintett rendelkezést azon szabályozás általános rendszere és célja alapján kell értelmezni, amelynek a részét képezi (2023. június 15-i Saint-Louis Sucre [Termelői szervezet elismerése] ítélet, C-183/22, EU:C:2023:486, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

39 Ezenkívül a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az uniós jog egységes alkalmazásának követelményéből és az egyenlőség elvéből az következik, hogy a jelentésének és hatályának meghatározása érdekében a tagállami jogokra kifejezett utalást nem tartalmazó uniós jogi rendelkezést az egész Unióban önállóan és egységesen kell értelmezni, figyelembe véve a szóban forgó rendelkezés összefüggéseit és a kérdéses szabályozás célját (1984. január 18-i Ekro ítélet, 327/82, EU:C:1984:11, 11. pont; 2023. március 30-i Hauptpersonalrat der Lehrerinnen und Lehrer ítélet, C-34/21, EU:C:2023:270, 40. pont).

40 Ugyanis egy alapvetően eltérő megközelítés a tagállamok között olyan különbségekhez vezethet, amelyek megakadályozhatják a belső piac működését (lásd ebben az értelemben: 2021. november 18-i Visma Enterprise ítélet, C-306/20, EU:C:2021:935, 38. pont).

41 A jelen ügyben pontosan a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy a 2021/1165 végrehajtási rendelet vonatkozó rendelkezéseit megelőzően alkalmazandó rendelkezései szintén különböző változataira tekintettel egyes tagállamok az „iparszerű gazdálkodás” fogalmát azonosítják a „földterület nélküli állattartás” fogalmával, míg más tagállamok különbséget tesznek a két fogalom között, és az „iparszerű gazdálkodás” fogalmát technikai követelményekre és az állatok számának eltérő küszöbértékére, sőt egyes tagállamok esetében még a takarmányozásra vonatkozó követelményekre is hivatkozva határozzák meg. Márpedig ezen eltérések versenytorzulást okozhatnak, és sérthetik az ökológiai termelésre és a környezetvédelemre vonatkozó uniós szakpolitika célkitűzéseit.

42 A jelen ítélet 38. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat szerint vizsgálni kell, hogy az „iparszerű gazdálkodás” és a földterület nélküli állattartás” fogalma az általános nyelvhasználatban elfogadott jelentése szerint ugyanazt jelenti-e.

43 A tekintetben meg kell állapítani, hogy sem a 2021/1165 végrehajtási rendelet, sem az uniós jog egyéb szövege nem határozza meg az „iparszerű gazdálkodás” vagy a „földterület nélküli állattartás” fogalmát.

44 Szokásos jelentésük szerint az „iparszerű” vagy az „intenzív” a nagyüzemi állattartás egyik formájára utal, amely e tevékenység eredményének az optimalizálására irányul, többek között a mezőgazdasági üzemek állatsűrűségének növelésével vagy ezen állatok közvetlen környezetének többé-kevésbé erőteljes, elkülönítéssel megvalósuló megszüntetésével. Az állatállományt általában elzártan, mesterségesen létrehozott és ellenőrzött körülmények között tartják és felügyelik, és olyan módszerekkel tartják, amelyek célja a termelés maximalizálása a lehető legrövidebb idő alatt.

45 Amint azt a főtanácsnok az indítványa 38. pontjában megállapította, az iparszerű gazdálkodás jellemzően komoly beruházást, dúsított takarmányok és antibiotikumok megelőző jellegű használatát igényli. A termelékenysége magas, ám jelentős környezetszennyezéssel járhat. Egyébiránt az állatjóllét különös védelme általában nem szükségszerűen prioritása.

46 A „földterület nélküli állattartás” fogalmát illetően meg kell állapítani, hogy a 2018/848 rendelet II. melléklete II. részének 1.1. pontja megemlíti, hogy nem megengedett a „földterület nélküli állattartás”, amennyiben az ökológiai állattartást folytatni kívánó mezőgazdasági termelő nem művel mezőgazdasági földterületet, és nem kötött írásos együttműködési megállapodást mezőgazdasági termelővel ökológiai termelőegységek állattartás céljára történő használatáról. Egyébiránt a 889/2008 rendelet 16. cikke pontosítja, hogy tilos a földterület nélküli állattartás, amelynek során az állattenyésztő nem művel mezőgazdasági földterületet, és/vagy az e rendelet 3. cikkének (3) bekezdése alapján nem kötött írásos együttműködési megállapodást egy másik gazdasági szereplővel.

47 Az általános nyelvhasználatban elfogadott szokásos jelentése szerint a „földterület nélküli” állattartás ugyanis „iparszerű” vagy „intenzív” állattartásnak felel meg, amelyben a takarmány lényegében vagy teljes egészében nem az állattartás helye szerinti gazdaságból származik.

48 Ennélfogva, amennyiben az „iparszerű gazdálkodás” és a „földterület nélküli állattartás” fogalma a termelési folyamatok gépesítésére, valamint a termelés tömeges jellegére utal, meg kell állapítani, hogy az AFAÏA egyesület állításával ellentétben nem ugyanaz a jelentésük. Amint az a jelen ítélet 44–47. pontjából kitűnik, az „iparszerű gazdálkodás” fogalma lényegesen tágabb, mint a „földterület nélküli állattartásé”, ennélfogva e fogalmakat eltérő fogalmaknak kell tekinteni.

49 Még állást kell foglalni a 2021/1165 végrehajtási rendelet II. mellékletének általános céljáról és azon szabályozás céljáról, amelynek az részét képezi.

50 E melléklet általános célját illetően, amint az a jelen ítélet 27–34. pontjában megállapításra került, a 2018/848 rendelet 12. cikke (1) bekezdésének, 24. cikke (1) bekezdésének, valamint II. melléklete I. része 1.9. pontjának együttes olvasatából következik, hogy az ökológiai termelésben növényeket termesztő vagy növényi termékeket előállító gazdasági szereplők eltérhetnek az e mellékletben előírt szabályoktól, használhatnak egyes, a Bizottság által engedélyezett, nem ökológiai termelésből származó termékeket és anyagokat, de csakis a szükséges mértékben.

51 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az eltérést engedő rendelkezéseket szigorúan kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: 2023. február 7-i Confédération paysanne és társai [In vitro véletlenszerű mutagenézis] ítélet, C-688/21, EU:C:2023:75, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

52 Ugyanez a helyzet a 2021/1165 végrehajtási rendelet II. mellékletében előírt eltéréssel is, ami azzal jár, hogy az ezen eltérés vonatkozásában e mellékletben megállapított korlátokat – azaz többek között, hogy a felhasznált készítmények „iparszerű gazdálkodásból nem származhat[nak]” – ezzel szemben tágan kell értelmezni.

53 Márpedig AFAÏA egyesület által állított azon értelmezés, amely szerint az „iparszerű gazdálkodás” fogalma kizárólag a „földterület nélküli állattartás” fogalmának felel meg, ahhoz vezet, hogy a „földterület nélkülitől” eltérő „iparszerű” gazdálkodásból származó trágya alkalmazása engedélyezett az ökológiai termelésben. Ezen értelmezést követve tágan kell tehát értelmezni az említett eltérés hatályát, és az ellentétes tehát a jelen ítélet 51. pontjában említett elvvel.

54 Az AFAÏA egyesület úgy érvel továbbá, hogy az ökológiai állattartás szorosan kapcsolódik a földhasználathoz, amiből *a contrario* az következik, hogy az alapügyben szóban forgó tilalom csak a „földterület nélküli” állattartásból származó termékekre vonatkozik.

55 Nem vitatott, hogy az ökológiai termelést jellemző általános megközelítésnek megfelelően, amint arra a 2018/848 rendelet (40) preambulumbekezdése emlékeztet, és amint az e rendelet 5. cikkének a) és d) pontjában előírt követelményekből kitűnik, az állattartás szorosan kapcsolódik a földterülethez. Mindazonáltal ez csak azzal jár, hogy a „földterület nélküli” állattartás nem összeegyeztethető az ökológiai termeléssel, ennélfogva ennek keretében egyszerűen tilos.

56 Ráadásul kitűnik az említett rendelet 6. cikkének l) pontjából, hogy az ökológiai termelés az állatok immunrendszerét erősítő és a betegségekkel szembeni természetes ellenálló képességét fokozó állattartási gyakorlatok alkalmazásán is nyugszik, ideértve a rendszeres járatást, valamint a szabad térhez és a legelőhöz jutást is. Egyébiránt ugyanezen rendelet tiltja a takarmányokban a genetikailag módosított szervezeteket, és jelentősen korlátozza a növényvédő szerek használatát.

57 Ennélfogva nem állítható, hogy az ökológiai termelést csak bizonyos földterület-kezelés jellemzi, és ennélfogva, hogy az alapügyben szóban forgó tilalom indoka kizárólag a földhasználathoz kapcsolódik.

58 E termelési mód tágabb értelemben kapcsolódik hatékony termelési módszerekhez – amint azt a 2018/848 rendelet (2) preambulumbekezdése lényegében bemutatja –, és különösen az állatok tartási körülményeihez, mind a mozgásuk szabadsága és a kültéri területekhez való hozzáférés, mind pedig az állománysűrűség tekintetében.

59 Az uniós jogalkotó ugyanis annak több alkalommal történő hangsúlyozásával, hogy az ökológiai gazdálkodás keretében a szándéka a magas szintű állatjóllét biztosítására irányul, azt a tényt kívánta kiemelni, hogy a mezőgazdasági termelés e módját az állatjóllét területére tartozó megerősített szabványok betartása jellemzi az említett termelés valamennyi olyan helyszínén és szakaszában, ahol e jóllét még tovább javítható (lásd ebben az értelemben: 2019. február 26-i Œuvre d'assistance aux bêtes d'abattoirs ítélet, C-497/17, EU:C:2019:137, 38. pont).

60 E követelményekre tekintettel nem fogadható el, hogy az „iparszerű” vagy az „intenzív” állattartásból származó trágya ökológiai termelésben felhasznált trágyaként engedélyezett.

61 Ezen értelmezést a 2018/848 rendelet célkitűzései is alátámasztják.

62 Meg kell ugyanis állapítani, hogy az ökológiai termelés – amint az a 2018/484 rendelet (1) preambulumbekezdéséből kitűnik – a gazdaságirányítást és az élelmiszer-termelést is magában foglaló összetett rendszer, amely ötvözi a legjobb környezetvédelmi és éghajlatvédelmi gyakorlatokat, a magas szintű biológiai sokféleség biztosítását, a természeti erőforrások megőrzését, valamint a magas szintű állatjólléti normák és az olyan magas szintű termelési szabályok alkalmazását, amelyek megfelelnek a természetes anyagok és eljárások használatával előállított termékek iránti növekvő fogyasztói keresletnek.

63 Amint azt a 2018/848 rendelet 4. cikke előírja, e termelési mód célja tág értelemben a környezet- és éghajlatvédelem, a magas szintű biológiai sokféleség, valamint a talaj hosszú távú termékenységének megőrzése. Jelentős mértékben hozzá kíván járulni a méreganyagoktól mentes környezeti állapothoz, valamint a magas szintű állatjólléti normákhoz, és különösen az állatok fajspecifikus viselkedési igényeinek kielégítéséhez. Törekszik továbbá a rövid értékesítési láncok és a helyi termelésnek az Unió különböző területein történő előnyben részesítésére, valamint a ritka és őshonos, kihalás által veszélyeztetett fajták megőrzésének ösztönzésére.

64 Egyébiránt fontos ügyelni arra, hogy a fogyasztók biztosítékot kapjanak arra vonatkozóan, hogy az Unió ökológiai logójával ellátott termékeket ténylegesen a legmagasabb szintű, különösen a környezetvédelemre és az állatjóllétre vonatkozó szabványok tiszteletben tartásával állították elő (lásd ebben az értelemben: 2019. február 28-i Œuvre d’assistance aux bêtes d’abattoirs ítélet, C-497/17, EU:C:2019:137, 51. pont).

65 Így amint azt a főtanácsnok az indítványa 52. és 54. pontjában lényegében megállapította, figyelembe kell venni, a fogyasztók jogos elvárásai akkor biztosíthatók a leginkább, ha az ökológiai termelésben felhasznált trágyák ökológiai forrásból származnak, ha pedig ezekből nem áll rendelkezésre elegendő, és csak ebben az esetben, ha nem ökológiai trágyákat használnak, az iparszerű gazdálkodásból származó trágyák kizárásával.

66 Így az olyan eltérés, amely tág értelemben engedélyezi az iparszerű vagy az intenzív állattartásból származó termékek használatát, nyilvánvalóan sértené e célokat, és ellentétes lenne a koherencia követelményével, valamint az ökológiai termelés alapját képező etikai és környezetvédelmi elvekkel.

67 Hozzá kell tenni, hogy ezen értelmezés a 2018/848 rendelet II. melléklete I. része 1.9.3. pontja által követett célnak is megfelel, amely az ökológiai termelőknek az ökológiai trágya – amennyiben az nem áll rendelkezésre – alternatíváját kívánja, csakis a szükséges mértékben, és az e trágyákban található nem kívánt maradékanyagok korlátozásával felajánlani.

68 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy a 2021/1165 végrehajtási rendelet II. mellékletében szereplő „iparszerű gazdálkodás” fogalma nem felel meg a „földterület nélküli állattartás” fogalmának, és hogy az e mellékletben előírt tilalom az „iparszerű” állattartás egészére irányul, nem pedig csak a „földterület nélküli” állattartásra.

69 A fenti megfontolásokra tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2021/1165 végrehajtási rendelet II. mellékletének harmadik bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a talaj általános állapotának vagy a talaj, illetve a növények tápanyagellátásának javítása céljából használható mikroorganizmus-készítmények felhasználását illetően az e melléklet táblázatában szereplő „iparszerű gazdálkodásból nem származhat” kifejezés nem felel meg a kizárólag a „földterület nélküli” állattartásból származó készítmények tilalmának, annak pontosításával, hogy e rendelkezés szerint az iparszerű gazdálkodásból, nem pedig kizárólag a földterület nélküli állattartásból származnak azon trágyák, talajjavító és tápanyag-utánpótló szerek, amelyek felhasználása az említett melléklet értelmében tilos az ökológiai termelésben.

A második kérdésről

70 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2021/1165 végrehajtási rendelet II. mellékletének harmadik bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint az „iparszerű gazdálkodásból származó” állati eredetű trágyák és talajjavító szerek ökológiai földeken történő felhasználására vonatkozó tilalom a KHV-irányelv I. mellékletében meghatározott küszöbértékeket meghaladó számban rúd- vagy rácspadozatú rendszerben tartott állatból származó, illetve az ugyanezen küszöbértékeket meghaladó számban ketrecben tartott állatból származó trágyák használatára vonatkozik.

71 Először is meg kell állapítani, hogy amennyiben e tilalom hatályának meghatározása érdekében az „iparszerű gazdálkodás” fogalmát a jelen ítélet 39. pontjában említett ítélkezési gyakorlatnak megfelelően önállóan és egységesen kell értelmezni, az nem befolyásolja azt, hogy az uniós jog jelenlegi állása szerint az annak meghatározása érdekében figyelembe veendő kritériumok, hogy valamely állattartás a 2021/1165 végrehajtási rendelet II. melléklete szerint „iparszerű”-e, nem képezik általános harmonizációs intézkedések tárgyát.

72 Ennélfogva az első kérdésre adott válaszból következik, hogy az „iparszerű gazdálkodás” fogalmát akként kell értelmezni, hogy az kizárja az ökológiai trágya alternatívájaként az intenzív termelési módszereket alkalmazó nagyüzemi állattartásból származó trágyákat.

73 Az ilyen állattartás fennállásának megállapítása érdekében a vonatkozó kritériumok elemzését egy átfogó értékelés keretében kell elvégezni, annak pontosításával, hogy általában valószínűsítő körülmények utalhatnak az ilyen állattartás fennállására.

74 E tekintetben, és amint azt a főtanácsnok az indítványa 64., 66. és 80. pontjában megállapította, olyan kritériumok vehetők figyelembe, mint az állattartási rendszer, az állatok mozgástere, a sűrűségük, valamint az állattartó gazdaságban rendelkezésre álló földterület, a termelékenység és annak környezeti hatása.

75 Ugyanez vonatkozik a takarmányozás fajtájára, a megelőzési rendszerekre, valamint a növekedés- vagy termelékenységfokozó anyagok, vagy hormonok, illetve a szaporodásszabályozásra szolgáló hasonló anyagok ugyanilyen általános jellegű használatára. Az antibiotikumok megelőző használata és a géntechnológiával módosított szervezeteket tartalmazó takarmány használata, amelyeket tilt a 2018/848 rendelet, szintén annak kritériuma lehet, hogy valamely állattartás „iparszerűnek” minősíthető-e.

76 E tekintetben meg kell állapítani, hogy ketrecek, bokszok és sima borítású padozatok állattartáshoz való használata az iparszerű gazdálkodásra jellemző, csakúgy mint az állatok 360 fokban való mozgását akadályozó rendszerek vagy földterület nélküli tartási rendszerek.

77 Ami különösen az állattartás környezeti hatását illeti, meg kell állapítani, hogy KHV-irányelv 4. cikke az ezen irányelv I. mellékletében felsorolt projekteket, köztük bizonyos „baromfi és sertés intenzív tenyésztését végző telepek[et]” környezeti hatásvizsgálatnak veti alá.

78 E tekintetben és a főtanácsnok indítványának 69. pontjához hasonlóan meg kell állapítani, hogy a KHV-irányelv e rendelkezéseiben előírt minimumkövetelmények, amelyek a környezeti hatásvizsgálati eljárásokra vonatkoznak, támpontként szolgálhatnak az adott állattartás iparszerű jellegének meghatározásához is.

79 Emellett amennyiben e kritériumok mennyiségi megfontolásokra vonatkoznak, nem elegendőek valamely állattartás „iparszerű gazdálkodásnak” minősítéséhez, így ennek érdekében figyelembe kell venni a – jelen ítélet 74–76. pontjában említettekhez hasonló – minőségi kritériumokat is.

80 E megfontolások összességére tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2021/1165 végrehajtási rendelet II. mellékletének harmadik bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint az „iparszerű gazdálkodásból származó” állati eredetű trágyák és talajjavító szerek ökológiai földeken történő felhasználására vonatkozó tilalom a KHV-irányelv I. mellékletében meghatározott küszöbértékeket meghaladó számban rúd- vagy rácspadozatú rendszerben tartott állatból származó, illetve az ugyanezen küszöbértékeket meghaladó számban ketrecben tartott állatból származó trágyák használatára is vonatkozik. E minősítés érdekében olyan valószínűsítő körülményekre kell azonban alapítani, amelyek legalábbis az állatjóllét megőrzésére, a biológiai sokféleség tiszteletben tartására, valamint a környezet- és éghajlatvédelemre vonatkoznak.

A költségekről

81 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

1) **Az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek jelöléséről, valamint a 834/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2018. május 30-i 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtása céljából elfogadott, a bizonyos termékek és anyagok ökológiai termelésben való használatának engedélyezéséről és ezek jegyzékének összeállításáról szóló, 2021. július 15-i (EU) 2021/1165 bizottsági végrehajtási rendelet II. mellékletének harmadik bekezdését**

   a következőképpen kell értelmezni:

   a talaj általános állapotának vagy a talaj, illetve a növények tápanyagellátásának javítása céljából használható mikroorganizmus-készítmények felhasználását illetően az e melléklet táblázatában szerelő „iparszerű gazdálkodásból nem származhat” kifejezés nem felel meg a kizárólag a „földterület nélküli” állattartásból származó készítmények tilalmának, annak pontosításával, hogy e rendelkezés szerint az iparszerű gazdálkodásból, nem pedig kizárólag a földterület nélküli állattartásból származnak azon trágyák, talajjavító és tápanyag-utánpótló szerek, amelyek felhasználása az említett melléklet értelmében tilos az ökológiai termelésben.

2) **A 2021/1165 végrehajtási rendelet II. mellékletének harmadik bekezdését**

   a következőképpen kell értelmezni:

   azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint az „iparszerű gazdálkodásból származó” állati eredetű trágyák és talajjavító szerek ökológiai földeken történő felhasználására vonatkozó tilalom a 2014. április 16-i 2014/52/EU európai parlamenti és tanács irányelvvel módosított, az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 2011. december 13-i 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv I. mellékletében meghatározott küszöbértékeket meghaladó számban rúd- vagy rácspadozatú rendszerben tartott állatból származó, illetve az ugyanezen küszöbértékeket meghaladó számban ketrecben tartott állatból származó trágyák használatára is vonatkozik. E minősítés érdekében olyan valószínűsítő körülményekre kell azonban alapítani, amelyek legalábbis az állatjóllét megőrzésére, a biológiai sokféleség tiszteletben tartására, valamint a környezet- és éghajlatvédelemre vonatkoznak.

Aláírások